

Bokhandlerforeningens innspill til ny boklov

Boklovens formål: Vi mener at loven må legge til rette for bredde, mangfold og kvalitet i norsk litteratur for derved å sikre et bredt litteraturtilbud og god tilgjengelighet av bøker for alle i Norge. Den må ivareta forfatter- og leserinteresser, og legge til rette for et mangfold av aktører og titler gjennom ulike plattformer og salgssteder. Samt bidra til å fremme kultur- og kunnskapsformidling, og å styrke skriftkultur og norsk språk i begge målformer.

Virkeområde: Norskspråklige bøker utgitt av norsk leverandør for salg og utleie (lisensiering/abonnementsordninger) gjennom norsk forhandler, uavhengig av kanal (inkludert strømme- og abonnements tjenester) til slutt kunder i Norge. Loven må gjelde for alle publiseringsformat for skjønnlitteratur, sakprosa, fagbøker for profesjonsmarkedet og lærebøker for høyere utdanning. Inkludert nye lydprodukter som det er samfunnsøkonomisk fornuftig at er tilgjengelig for alle, (ref. Menonrapporten). Vi mener formålet med fastpris på skjønnlitteratur og sakprosa fortsatt også gjelder for fagbøker og lærebøker for høyere utdanning.

Definisjoner: Behov for en vid gjennomgang av hvordan bok, forlag/leverandør, forhandler (vi mener forhandlere også bør inkludere tjenester som strømming), kjøp og leie (strømming og korttidslisenser etc) og bokhandler må defineres inn i en lov. Per i dag definerer vi bokhandlere som forhandlere med bøker (uavhengig av format) som kjernevirksomhet.

Formater og kanaler: Fastprisen må gjelde for alle formater og i alle kanaler. Fastpris som virkemiddel har like stor betydning for alle publiseringsformater og kanaler. For at vi skal oppnå de litteraturpolitiske målene må loven være teknologinøytral.

Fastprisperiodens lengde: Dagens fastprisperiode fungerer godt. Det vil si fastpris i utgivelsesåret og frem til 1. mai påfølgende kalenderår. Det må være opp til forlagene å innfase de ulike formatene på en måte som gjør at hvert format tar ut sitt økonomiske potensial. Vi støtter forslaget til Menon Economics om en fastprisgrense på maksimalt 28 måneder.

Unntak fra bindende utsalgspris – 12,5 prosent: Bokloven skal bidra til at folk over hele landet har god tilgjengelighet til bøker. Hurdalsplattformen skal også sikre gode rammevilkår for fysiske butikker som er viktige for sitt lokalsamfunn. Rabatt p

å den faste bokprisen er en direkte motsetning til boklovens hensikt om å verne forhandlerleddet for priskonkurransen på nye bøker. Vi mener at muligheten for å gi rabatt på den faste bokprisen bør fjernes. Det vil sikre like konkurransevilkår mellom uavhengige bokhandler og kjedebokhandler/dagligvare og mellom fysiske butikker og nett.

Pakketering/bundling: Det bør fortsatt ikke være mulig å selge pakker av nye bøker og andre varer. Derimot bør det være mulig å tilby bokkjøperen pakker av samme tittel, i ulike format, til en samlet fast pris som er lavere enn kjøp av hvert format hver for seg (E-bok og lydbok, eller papirbok og lydbok).

Skaffeplikt for bokhandelen og leveringsplikt for forlagene: Bokhandelen kan skaffe papirbøker fra alle utgivere som en del av vårt samfunnsoppdrag og service til kunden. Når det gjelder skaffeplikt av andre format forutsetter det at den enkelte bokhandel har tekniske løsninger som muliggjør dette. Forlagene må fortsatt ha leveringsplikt til bokhandelen. For strømmetjenester mener vi at forlagene må ha leveringsplikt. Tjenestene bør ikke ha skaffeplikt, med unntak av kulturfondbøkene som bør være tilgjengelige i strømmetjenestene (når de ikke lenger er bundet av fastprisen).

Frakt: En boklov vil innebære at alle utgivere må sette bindende videresalgspriser. Da bør også frakten fra leverandør til utsalgssted inkluderes i den faste utsalgsprisen for alle utgivere, og ikke bare Forleggerforeningens medlemmer. Vil kunne bidra til å rydde opp slik at kunden vet hvilken pris de har å forholde seg til, uavhengig av utgiver. Det er et viktig prinsipp at forlaget fortsatt inkluderer frakt til utsalgssted i priskalkylen. Det fører til en vesentlig utjevning som sikrer at det ikke koster mer å sende

bøker til en liten bokhandel i Vadsø, som til en stor bokhandler i Oslo. Ellers er dagens fraktløsninger gammeldagse og det er behov for å se på dette på nytt. Inkludert levering av filformat.

Litteraturabonnement i bokhandelen: Det bør fortsatt være litteraturabonnement knyttet til førsteeksemplar av bøkene i innkjøpsordningene. Ordningene bør ligne på dagens og som oppleves som «fair». Vi mener Lovteksten fra 2013 holder seg godt. De fleste bokhandler, inkludert alle butikkene i ARK og Norli, har et litteraturabonnement i dag som bidrar til at kulturfondbøkene er tilgjengelig over hele landet.

Handels- og betalingsbetingelser: En boklov må legge til rette for rimelige handelsvilkår, som ikke er til hinder for effektiv drift og innovasjon. Vi advarer sterkt mot en avanseregulering som vi mener vil svekke, og ha motsatt effekt, av hva som er formålet med loven. Avanseregulering er ikke konsekvensutredet eller tilstrekkelig begrunnet. Menonrapporten mener også at avanseregulering ikke er et effektivt virkemiddel for å håndtere de problemene som enkelte forlag bekymrer seg for. Minner om at det de siste årene har vært nedgang i antall bokhandler, ikke forlag.

I uke 48 ble det totalt solgt 294 130 papirbøker, fordelt på 18 027 ulike titler i bokhandelen. Andelen nye titler utgjorde 15,5 % av titlene, men 54,7 % av det totale antallet solgte bøker (volumet). I 2020 ble det solgt over 50.000 ulike allmennboktitler (bokgruppe 3-5, det vil si sakprosa, skjønnlitteratur og billigbok), en økning fra 42.000 ulike titler i 2010. Det selges færre papirbøker, mens salget fordeles på flere ulike titler. Det er en trend vi også ser i resten av Europa. Omfanget av de lavest selgende titlene har økt betydelig. Det er de mindre forlagene som står for økningen i bredden.

Bokhandelen tilbyr i dag sømløse tjenester som integrerer netthandel og fysisk butikk. Eksempelvis gjennom tjenester som Klikk og Hent, som lar kundene orientere seg på nett og hente boken i butikk. Bokhandelen tilbyr salg av både papirbøker, e-bøker og snart vil enda flere også tilby gode løsninger for stykksalg av lydbøker. Bokhandelens synlighet i alle kanaler bidrar til økt salg av bredden.

Bokhandel trekkes frem som en av veksttaperne i kjedeorganisert faghandel i Virkes handelsrapport (publisert oktober 2021). SSBs verdiindeks viser også at bokhandelen har hatt en nedgang siste tiåret, mens detaljhandelen samlet har vekst. Vi er sterkt imot at bokloven skal lovfeste et rabatt-tak slik det ble foreslått i 2013. Hvis det skal være avanseregulering så må både tak og bunn reguleres, eller helst fast margin. Det kan jo ikke bare være en ensidig beskyttelse for forlagene? Vi har vanskelig for å se at avanseregulering er praktisk gjennomførbart i en verden som endrer seg, hva med strømmetjenester og andre distribusjonskanaler? Regjeringen har som mål at bokkjøpere over hele landet skal ha god tilgang til bøker. Da kan man ikke samtidig kneble bokhandelens muligheter for effektiv butikkdrift.

Mammutsalg: Mulighet for felles kampanjer og salgsperioder som Mammutsalget er fortsatt viktig. Salget er friprisbøker og forlagene kan kun sette veiledende utsalgspriser. Vi ønsker oss fortsatt en forskrift som gjør det mulig å samarbeide om salg og lesekampanjer på tvers i bransjen.

Tvisteløsningsmekanismer. Vi deler gjerne, og er så åpne som konkurransemyndighetene tillater. Vi kan ikke se at det er noen behov for nemd. Misbruk av markedsdominans er allerede regulert i konkurranseloven, og Konkurransetilsynet har nå på høring et utkast til veileder om prisdiskriminering. Hurdalsplattformen ønsker også å «Sikre effektiv innføring av lov om god handelsskikk og sørge for tilstrekkelig tilsyn og åpenhet som sikrer forbrukernes interesser». En slik lov bør også gjelde salg av bøker.

Oslo, 14.12.2021

Bokhandlerforeningen

Anne Schiøtz

direktør